YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

14 päivänä toukokuuta 2002 *

Asiassa T-81/00,

Associação Comercial de Aveiro, kotipaikka Aveiro (Portugali), edustajinaan asianajajat J. Amaral e Almeida ja B. Diniz de Ayala, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään H. Speyart ja M. França, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan 30 päivänä marraskuuta 1999 tehdyn komission päätöksen C(99) 3721, jolla pienennettiin Euroopan sosiaalirahastosta Associação Comercial de Aveirolle suunnitelmaan nro 891038/P 3 myönnetyn tuen määrää,

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. D. Cooke sekä tuomarit R. García-Valdecasas ja P. Lindh,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Plingers,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.12.2001 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Sovellettavat oikeussäännöt

1 Euroopan sosiaalirahaston tehtävistä 17 päivänä lokakuuta 1983 tehdyn neuvoston päätöksen 83/516/ETY (EYVL L 289, s. 38) 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetään, että Euroopan sosiaalirahasto (jäljempänä ESR) osallistuu ammatillista koulutusta koskevien toimien rahoittamiseen.

2 Päätöksen 83/516/ETY soveltamisesta 17 päivänä lokakuuta 1983 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2950/83 (EYVL L 289, s. 1) 1 artiklassa luetellaan ne kustannukset, joille rahaston tukea voidaan myöntää, ja siinä mainitaan muun muassa ammatillisesta koulutuksesta aiheutuneet kustannukset.

3 Asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 1 kohdan mukaan rahoitushakemusta koskevan ESR:n hyväksymispäätöksen perusteella maksetaan ennakkona 50 prosenttia tuen määrästä sinä päivänä, jona koulutushankkeen toteuttaminen on määrä aloittaa. Saman artiklan 4 kohdan mukaan tuen saldon maksupyyntöön on liitettävä yksityiskohtainen selvitys koulutushankkeen sisällöstä, tuloksista sekä rahoitusnäkökohdista. Asianomaisen jäsenvaltion on vahvistettava, että näissä maksupyynnöissä olevat tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevat tiedot ovat oikein.

4 Asetuksen N:o 2950/83 6 artiklan 1 kohdan mukaan silloin, kun ESR:n tukea ei ole käytetty hyväksymispäätöksen ehtojen mukaisesti, komissio voi keskeyttää tuen maksamisen, pienentää sen määrää taikka peruuttaa tuen varattuaan asianomaiselle jäsenvaltiolle tilaisuuden tulla kuulluksi. Tämän artiklan 2 kohdassa säädetään, että maksetut summat, joita ei ole käytetty hyväksymispäätöksessä asetettujen edellytysten mukaisesti, on palautettava, ja että jos jäsenvaltio maksaa yhteisölle summia, jotka toimen rahoittamisesta vastaavien henkilöiden on sille palautettava, yhteisön oikeudet siirtyvät jäsenvaltiolle.

5 Asetuksen N:o 2950/83 7 artiklan 1 kohdan mukaan sekä komissio että kyseinen jäsenvaltio voivat tarkistaa, miten tuki on käytetty.

6 Euroopan sosiaalirahaston hoidosta 22 päivänä joulukuuta 1983 tehdyn komission päätöksen 83/673/ETY (EYVL L 377, s. 1) 7 artiklassa täsmennetään, että jäsenvaltio, joka oletettujen säännönvastaisuuksien vuoksi tutkii tuen käyttöä, on ilmoitettava siitä komissiolle viipymättä.

Tosiseikat ja oikeudenkäynti

7 Departamento para os Assuntos do Fundo Social Europeu (Portugalin työ- ja sosiaaliministeriön alaisuuteen kuuluva, Euroopan sosiaalirahastoa koskevia asioita käsittelevä virasto) (jäljempänä DAFSE) jätti vuonna 1988 ESR:oon rahoitustukihakemuksen, joka liittyi Associção Comercial de Aveiron (jäljempänä ACA) suunnittelemiin ammatillisiin koulutushankkeisiin, joiden kokonaisrahoitus oli 257 394 377 Portugalin escudoa (PTE) ESR:n osallistuessa siihen 127 410 217 PTE:lla, Portugalin viranomaisten 104 244 723 PTE:lla ja yksityishenkilöiden 25 739 437 PTE:lla.

8 Komissio hyväksyi 22.3.1989 tekemällään päätöksellä C(89) 0570 ACA:lle suunnitelmaan nro 891038/P 3 myönnettävän rahoitustuen, jonka kokonaisrahoitus oli 87 186 732 PTE, mistä ESR maksoi 43 157 433 PTE, Orçamento da Segurança Social (sosiaaliturvan rahoittamista hoitava viranomainen; jäljempänä OSS) 35 310 627 PTE ja yksityishenkilöt 8 718 672 PTE. Nämä hankkeet oli määrä toteuttaa 8.2. ja 31.12.1989 välisenä aikana ja ne koskivat 166 henkilön ammatillista koulutusta.

9 ACA allekirjoitti 9.5.1989 ESR:n tuensaajana asiakirjan, jolla se hyväksyi komission päätöksen ja sitoutui siihen, että "myönnetty/myönnetyt tuki/tuet tullaan käyttämään sovellettavien kansallisten ja yhteisön säännösten mukaisesti — — ".

10 ACA:lle maksettiin asetuksen N:o 2950/83 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti 39 234 029 PTE:n suuruinen ennakko, joka vastasi noin 50 prosenttia hyväksytystä määrästä ja josta 21 578 716 PTE maksettiin ESR:n tukena ja 17 655 313 PTE OSS:n nimissä.

11 Koulutushankkeiden päätyttyä kantaja esitti 26.4.1990 DAFSE:lle 11 617 837 PTE:n suuruisen saldon maksupyynnön, joka vastasi ESR:n myöntämää 33 196 553 PTE:n suuruista tukea ja 67 195 490 PTE:n suuruista kokonaisrahoitusta, sillä ammatillisten koulutushankkeiden kokonaiskustannukset olivat osoittautuneet alun perin ennakoitua määrää alhaisemmiksi. DAFSE esitti 30.10.1990 tämän pyynnön komissiolle ja ilmoitti sille tutkivansa uudelleen pyyntöön sisältyvien tietojen vahvistamisedellytyksiä.

12 DAFSE ilmoitti 13.2.1991 päivätyllä kirjeellä kantajalle, että vaikka saldon maksupyyntö olikin jo lähetetty komissiolle, sen maksaminen riippui rahoitustarkastuksen toimittamisesta.

13 Kantaja pyysi vuoden 1991 maalis- ja lokakuussa sekä vuoden 1992 helmikuussa DAFSE:a useaan otteeseen toimittamaan tämän tarkastuksen mahdollisimman nopeasti todeten, että saldon maksamisen viivästymisestä aiheutui sille suurta taloudellista vahinkoa.

14 Inspecçáo-Geral de Finanças (yleinen rahoitustarkastus; jäljempänä IGF) sai asetuksen N:o 2950/83 7 artiklan 1 kohdan nojalla 25.3.1993 tehtäväkseen toimittaa tilin- ja rahoitustarkastuksen niiden kustannusten osalta, jotka liittyivät ACA:n vuonna 1989 toteuttamiin ammatillisiin koulutushankkeisiin. IGF ilmoitti pyydetyn tarkastuksen tuloksista 28.9.1995 päivätyssä kertomuksessa (jäljempänä IGF:n vuoden 1995 kertomus).

15 IGF:n vuoden 1995 kertomuksessa ehdotettiin, että tiettyjä kantajan esittämässä saldon maksupyynnössä kuluksi kirjattuja kustannuksia pidettäisiin tukikelvottomina ja lisäksi siinä pyydettiin DAFSE:a arvioimaan, olivatko pyynnössä olevat muut kustannukset tukikelpoisia tai kohtuullisia.

16 DAFSE tutki tämän jälkeen maksupyynnössä olleiden kustannusten kohtuullisuuden ja IGF:n ehdottamat korjaukset. Se ilmoitti tuloksista 1.7.1997 annetulla kertomuksella nro 1618 (jäljempänä DAFSE:n kertomus), jossa se ehdotti, että yhteisrahoituksen määrää alennettaisiin 5 770 902 PTE:lla, koska tietyt kustannukset eivät olleet tukikelpoisia. DAFSE ehdotti, että rahoitusta muutettaisiin seuraavasti:

ESR:n tuki	30 405 171 PTE
Portugalin viranomaisten osuus (OSS)	24 876 958 PTE
Yksityishenkilöiden osuus	6 142 459 PTE
Hankkeen kokonaiskustannukset	61 424 588 PTE

17 DAFSE ehdotti komissiolle 27.8.1997 päivätyssä kirjeessä nro 6131, että hankkeen kokonaiskustannukset pienennettäisiin 61 424 588 PTE:ksi (67 195 490 PTE:n asemesta) siten, että ESR:n tuki pienennettäisiin 30 405 171 PTE:ksi (33 196 533 PTE:n asemesta), ja pyysi 8 826 455 PTE:n suuruisen saldon maksamista, sillä kantaja oli jo saanut 21 578 716 PTE:n suuruisen ennakon.

18 Komissio ilmoitti 5.12.1997 päivätyssä, asetuksen N:o 2950/83 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti lähetetyssä kirjeessä nro 25693 (jäljempänä päätösehdotus) DAFSE:lle, ettei ESR:n tuki suunnitelmalle nro 891038/P 3 voinut olla suurempi kuin 30 405 171 PTE. Päätösehdotuksessa todettiin myös, että 5 770 902 PTE:n

suuruinen määrä, sellaisena kuin se oli jaettu DAFSE:n kertomuksessa, oli tukikelvoton.

19 DAFSE lähetti 19.12.1997 päivätyllä kirjeellä kantajalle päätösehdotuksen ja jäljennöksen IGF:n vuoden 1995 kertomukseen perustuvasta DAFSE:n kertomuksesta ja varasi kantajalle mahdollisuuden esittää mahdolliset huomautuksensa 20.1.1998 mennessä.

20 Kantaja ei esittänyt päätösehdotusta koskevia huomautuksia.

21 Komissio teki 30.11.1999 päätöksen C(99) 3721 (jäljempänä riidanalainen päätös), jolla pienennettiin suunnitelmaa nro 891038/P 3 koskevalla, 22.3.1989 tehdyllä komission päätöksellä C(89) 0570 ACA:lle myönnettyä ESR:n tukea. Riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa määrättiin, että ESR:n ACA:lle alun perin myöntämää 43 157 433 PTE:n suuruista tukea, jota oli 30.10.1990 jo pienennetty 33 196 553 PTE:oon, oli pienennettävä 30 405 171 PTE:oon.

22 DAFSE antoi riidanalaisen päätöksen tiedoksi kantajalle 26.1.2000 päivätyllä kirjeellä.

Oikeudenkäynti ja asianosaisten vaatimukset

23 Kantaja nosti 4.4.2000 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen jättämällään kannekirjelmällä nyt esillä olevan kanteen.

24 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (viides jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja päätti työjärjestyksen 64 artiklan mukaisena prosessinjohtotoimena pyytää asianosaisia esittämään tiettyjä asiakirjoja. Asianosaiset vastasivat näihin pyyntöihin 28.11. ja 6.12.2001 päivätyillä kirjeillä.

25 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 11.12.2001 pidetyssä istunnossa.

26 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa suunnitelmaa nro 891038/P 3 koskevan saldon maksupyynnön hyväksymisestä 30.11.1999 tehdyn komission päätöksen C(99) 3721 siltä osin kuin siinä on pienennetty 14.2.3 kohtaa (harjoittelijoiden esikarsinta ja valinta), 14.2.5 kohtaa (asiakirjajäljennökset), 14.3.1.b kohtaa (opetustoimintaan osallistumaton tekninen henkilökunta) ja 14.3.9 kohtaa (vuokrakulut)

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

27 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen perusteettomana

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Kumoamisvaatimukset

28 Kantaja riitauttaa ne toimenpiteet, joilla komissio on pienentänyt tukien määrää saldon maksupyyntöön sisältyvien neljän seuraavan kohdan osalta:

— 14.2.3 kohta (harjoittelijoiden esikarsinta ja valinta), jonka osalta kantaja vetoaa perusteluiden puuttumiseen ja suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen

— 12.4.5 kohta (asiakirjajäljennökset)

— 14.3.1.b kohta (opetustoimintaan osallistumaton tekninen henkilökunta), jonka osalta kantaja väittää perustelujen puuttuvan ja tosiseikkoja arvioidun virheellisesti

— 14.3.9 (vuokrakulut), jonka osalta kantaja katsoo tosiseikkoja arvioidun virheellisesti.

Perusteluvelvollisuuden loukkaamista koskevaan kanneperusteeseen liittyviä alustavia havaintoja

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

29 Kantaja muistuttaa, että EY 253 artikla velvoittaa komission perustelemaan päätöksensä ja korostaa vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenevän, että komission päätöksessä, jolla pienennetään alun perin myönnetyn tuen määrää ja josta tästä syystä aiheutuu tuensaajille vakavia seurauksia, on selvästi kerrottava ne konkreettiset syyt, jotka oikeuttavat tuen pienentämisen alun perin myönnetystä määrästä. Tällaisesta päätöksestä on kantajan mukaan ilmettävä selkeästi ja yksiselitteisesti, miten toimenpiteen toteuttanut toimielin on ratkaisuunsa päätynyt (asia T-84/96, Cipeke v. komissio, tuomio 7.11.1997, Kok. 1997, s. II-2081, 46 kohta, ja yhdistetyt asiat T-180/96 ja T-181/96, Mediocurso v. komissio, tuomio 15.9.1998, Kok. 1998, s. II-3477, 99 kohta).

30 Nyt esillä olevassa asiassa riidanalaisessa päätöksessä ei ole perusteltu 14.2.3 kohtaan (harjoittelijoiden esikarsinta ja valinta), 14.2.5 kohtaan (asiakirjajäljennökset), 14.3.1.b kohtaan (opetustoimintaan osallistumaton tekninen henkilökunta) eikä 14.3.9 kohtaan (vuokrakulut) merkityn määrän pienentämistä, joten se on näin ollen kumottava kaikkine siitä aiheutuvine seuraamuksineen.

31 Vastatessaan komission esittämään väitteeseen, jonka mukaan riidanalainen päätös täyttää asiassa T-182/96, Partex vastaan komissio, 16.9.1999 annetun tuomion (Kok. 1999, s. II-2673) 73—75 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä asetetut vaatimukset, kantaja korostaa sitä, ettei riidanalaisen päätöksen sanamuodosta, siitä asiayhteydestä, jossa päätös on tehty, eikä yhdestäkään tätä alaa koskevasta oikeussäännöstä ole saatavissa riittävästi tietoja sen ratkaisemiseksi,

onko päätös perusteltavissa, vai onko siinä mahdollisesti sellainen virhe, jonka nojalla sen pätevyys voidaan riitauttaa kyseisiin kolmeen kohtaan merkittyjen määrien pienentämistä koskevilta osiltaan.

32 Vastatessaan komission perusteluun, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen viidennessä perustelukappaleessa todetaan, että " — — tietyt esitetyt kustannukset eivät ole hyväksymispäätöksessä asetettujen edellytysten mukaisia, joten tukea on näiltäkin osin pienennettävä — — ", kantaja toteaa olevan virheellistä väittää, että hyväksymispäätöksessä olisi asetettu tällaisia edellytyksiä.

33 Komissio korostaa, että kantaja on voinut tutustua niihin kansallisten viranomaisten asiakirjoihin, joihin riidanalaisessa päätöksessä viitataan, ja että näihin asiakirjoihin sisältyvät tiedot ovat riittäviä, joten kantaja on voinut yksilöidä ja ymmärtää suoritettujen pienennysten syyt sen asiayhteyden perusteella, jossa päätös on tehty.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

34 Päätöksentekijällä on velvollisuus perustella yksittäispäätös sen vuoksi, että asianosainen saisi riittävät tiedot siitä, onko päätös perusteltavissa, vai onko siinä mahdollisesti sellainen virhe, jonka perusteella sen pätevyys voidaan riitauttaa, ja sen vuoksi, että yhteisöjen tuomioistuimet voivat tarkistaa päätöksen laillisuuden. Tämän velvollisuuden ulottuvuus riippuu kyseisen toimen luonteesta sekä siitä asiayhteydestä, jossa päätös on tehty (asia 32/86, Sisma v. komissio, tuomio 7.4.1987, Kok. 1987, s. 1645, 8 kohta; asia C-181/90, Consorgan v. komissio, tuomio 4.6.1992, Kok. 1992, s. I-3557, 14 kohta; asia C-189/90, Cipeke v. komissio, tuomio 4.6.1992, Kok. 1992, s. I-3573, 14 kohta; asia T-85/94, Branco v. komissio, tuomio 12.1.1995, Kok. 1995, s. II-45, 32 kohta, ja em. asia Partex v. komissio, tuomion 73 kohta).

35 Koska ESR:n alun perin myöntämän tuen pienentämispäätöksestä on vakavia seurauksia muun muassa tuensaajalle, päätöksessä on selvästi kerrottava ne perusteet, jotka oikeuttavat tuen pienentämisen alun perin myönnetystä määrästä (em. asia Consorgan v. komissio, tuomion 18 kohta, ja em. asia Cipeke v. komissio, tuomion 18 kohta; asia T-450/93, Lisrestal ym. v. komissio, tuomio 6.12.1994, Kok. 1994, s. II-1177, 52 kohta, ja em. asia Branco v. komissio, tuomion 33 kohta sekä em. asia Partex v. komissio, tuomion 74 kohta).

36 Tutkittaessa sitä, ovatko päätöksen perustelut näiden edellytysten mukaisia, huomioon on otettava päätöksen sanamuodon lisäksi myös sen asiayhteys sekä kaikki kyseistä asiaa koskevat oikeussäännöt (asia C-278/95 P, Siemens v. komissio, tuomio 15.5.1997, Kok. 1997, s. I-2507, 17 kohta, ja em. asia Partex v. komissio, tuomion 75 kohta).

37 Tilanteessa, jossa komissio vain ja ainoastaan vahvistaa jäsenvaltion ehdotuksen alun perin myönnetyn tuen pienentämisestä, komission päätöstä voidaan pitää EY 253 artiklassa tarkoitetuin tavoin asianmukaisesti perusteltuna, kun päätöksessä itsessään kerrotaan selvästi ne perusteet, jotka oikeuttavat tuen pienentämisen, tai, jos siinä ei niitä kerrota, kun siinä viitataan selkeästi kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten siihen päätökseen, jossa nämä ovat selkeästi esittäneet tällaisen pienentämisen perusteet (em. asia Branco v. komissio, tuomion 36 kohta, joka on vahvistettu takaisinsaantiasiassa T-85/94 OP, komissio v. Branco, tuomio 13.12.1995, Kok. 1995, s. II-2993, 27 kohta, ja em. asia Partex v. komissio, tuomion 76 kohta).

38 Koska oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että komission päätöksessä ei poiketa miltään kohdin kansallisten viranomaisten päätöksistä, voidaan katsoa, että näiden päätösten sisältö on sisällytetty komission päätöksen perusteluihin, ainakin siltä osin kuin tuensaaja on voinut saada siitä tiedon (asia T-72/97,

Proderec v. komissio, tuomio 16.7.1998, Kok. 1998, s. II-2847, 105 kohta, ja em. asia Partex v. komissio, tuomion 77 kohta).

39 Näin ollen on tutkittava, onko kantaja voinut saada tiedon niistä toimenpiteistä, joihin riidanalaisessa päätöksessä viitataan, ja olivatko niihin sisältyvät tiedot riittäviä siten, että kantaja on voinut yksilöidä ja ymmärtää suoritettujen pienennysten syyt sen asiayhteyden perusteella, jossa päätös on tehty (em. asia Partex v. komissio, tuomion 78 kohta).

40 Nyt esillä olevassa asiassa riidanalaisen päätöksen neljännessä perustelukappaleessa viitataan 27.8.1997 päivätyssä DAFSE:n kirjeessä nro 6131, johon oli liitetty jäljennös DAFSE:n kertomuksesta, esitettyihin perusteisiin, ja sen viidennessä perustelukappaleessa viitataan " — — kyseiselle elimelle asianmukaisesti tiedoksiannetuissa tiedonannoissa esitettyihin tarkastustuloksiin — — ", eli vuoden 1995 kertomukseen ja DAFSE:n kertomukseen. Tämän päätöksen viidennessä perustelukappaleessa viitataan myös päätösehdotukseen.

41 Riidanalaisen päätöksen sanamuodosta siis ilmenee, että ne eri seikat, joiden nojalla on ollut mahdollista ymmärtää syyt siihen, että komissio on pienentänyt ESR:n myöntämän tuen määrää, on esitetty siinä mainituissa kirjeissä ja kertomuksissa.

42 Tältä osin on syytä huomauttaa, että DAFSE:n kertomus ja päätösehdotus on annettu tiedoksi kantajalle 19.12.1997 päivätyllä DAFSE:n kirjeellä ja että kantaja ei ole myöskään kiistänyt saaneensa jäljennöstä IGF:n vuoden 1995 kertomuksesta.

43 Siitä asiayhteydestä, jossa riidanalainen päätös on tehty, ilmenee, että komissio on ainoastaan vahvistanut kyseisen jäsenvaltion ehdotuksen pienentää alun perin myönnettyä tukea. Päätösehdotuksessa todetaan, että " — — tutkittuaan jäsenvaltion (DAFSE:n) lähettämät saldon maksupyynnön ja siihen liittyvät asiakirjat, [ESR:n] osastot ovat [DAFSE:n] kirjeestä nro 1618 ilmenevien tilintarkastuksen tulosten perusteella katsoneet, ettei seuraavalla tavalla jaettu 5 770 902 PTE:n suuruinen määrä ole tukikelpoinen — — ".

44 Lopuksi on syytä todeta, että riidanalaisen päätöksen viidennessä perustelukappaleessa viitataan siihen, että "tietyt esitetyt kustannukset eivät ole hyväksymispäätöksessä asetettujen edellytysten mukaisia" ja että tämä viittaus on ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan sitä hyväksymispäätökseen liittyvää hyväksymisasiakirjaa, jonka kantaja allekirjoitti 9.5.1989 ja jossa ACA ESR:n tuensaajana nimenomaisesti ilmoitti, että "myönnetty/myönnetyt tuki/tuet tullaan käyttämään sovellettavien kansallisten ja yhteisön säännösten mukaisesti ja noudattaen kaikkia niitä edellytyksiä, joiden nojalla yllä mainitut 'asiakirjat' päätettiin hyväksyä".

45 Kantajan piti siis noudattaa näitä määräyksiä ESR:n tukea käyttäessään ja komissiolla oli asetuksen N:o 2950/83 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti mahdollisuus keskeyttää tuen maksu, pienentää sen määrää tai peruuttaa se sillä perusteella, ettei tiettyä kansallista tai yhteisön sääntöä ollut noudatettu kyseistä hanketta toteutettaessa (em. asia Mediocurso v. komissio, tuomion 113 ja 119 kohta).

46 Jotta kanneperusteesta, joka koskee perusteluvelvollisuuden loukkaamista 14.2.3 kohdan (harjoittelijoiden esikarsinta ja valinta), 14.2.5 kohdan (asiakir-

jajäljennökset) ja 14.3.1.b kohdan (opetustoimintaan osallistumaton tekninen henkilökunta) osalta, voitaisiin lausua, on tutkittava riidanalaisessa päätöksessä mainittujen, kantajalle annettujen asiakirjojen sisältöä ja sovellettavia kansallisia ja yhteisön säännöksiä.

14.2.3 kohta — harjoittelijoiden esikarsinta ja valinta

Komission suorittama tutkinta

47 Kantaja on saldon maksupyynnön kyseisessä kohdassa kirjannut menoksi 1 857 500 PTE:n suuruisen määrän 166 harjoittelijan esikarsintaa ja valintaa, yrityskäyntejä, hakemusasiakirjojen valmistelua ja psykologisia testejä varten.

48 Komissio on pienentänyt tätä määrää päätösehdotuksessa esitetyistä syistä, eli sen vuoksi, että kantajan kunkin valitun hakijan osalle ennakoima 11 190 PTE:n suuruinen kulumäärä (1 857 500 PTE : 166 valittua hakijaa) oli liiallinen ja että tukikelpoista määrää määritettäessä "kohtuullisina perusteina" oli pidettävä sitä, että 80 prosenttia esikarsinnan läpäisseistä hakijoista tulisi valituksi (166 valittua hakijaa: 80 × 100 = 208 esikarsinnan läpäissyttä hakijaa) ja sitä, että jokaisesta esikarsitusta hakijasta aiheutuisi 5 000 PTE:n suuruinen kulu, mistä saadaan tuloksi 1 040 000 PTE (208 × 5 000 PTE).

Kanneperusteet, joiden mukaan perusteluvelvollisuutta on loukattu ja tosiseikkoja on arvioitu virheellisesti

49 On syytä huomauttaa, että kantajan kanneperusteet koskevat samanaikaisesti niiden arviointiperusteiden perusteluja ja aiheellisuutta, joita komissio on käyttänyt määrittäessään tukikelpoisten kustannusten määrää kyseisten kohtien osalta.

50 Aluksi on syytä todeta, että asetuksen N:o 2950/83 6 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kun ESR:n tukea ei ole käytetty hyväksymispäätöksessä asetettujen edellytysten mukaisesti, komissio voi keskeyttää tuen maksun, pienentää sen määrää tai peruuttaa sen. Asetuksen N:o 2950/83 6 artiklan 1 kohdan soveltaminen voi edellyttää sitä, että komission on arvioitava monitahoisia tosiseikkoja ja kirjanpidollisia seikkoja. Tällaista arviointia tehdessään komissiolla on näin ollen oltava laaja harkintavalta. Tämän vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on rajoitettava valvontansa koskemaan sen tarkastamista, että komissio ei ole arvioinut kyseisiä seikkoja ilmeisen virheellisesti (em. asia Mediocurso v. komissio, tuomion 118 ja 120 kohta).

51 Kantaja katsoo, ettei päätösehdotuksessa eikä DAFSE:n kertomuksessa esitetä niitä konkreettisia syitä, joiden vuoksi kuluja on pidetty liiallisina, tai joiden vuoksi on pidetty kohtuullisena, että 80 prosenttia esikarsituista hakijoista tulisi valituksi, millä menettelyllä loukataan EY 253 artiklassa määrättyä perusteluvelvollisuutta.

52 Kantaja korostaa ensinnäkin, että nyt esillä olevassa asiassa perusteluvelvollisuuden noudattaminen on erityisen tärkeää, koska IGF:n vuoden 1995 kertomuksessa ei kyseenalaistettu kunkin valitun hakijan osalta ennakoitua 11 190 PTE:n suuruista kulumäärää (eli 1 857 500 : 166).

53 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa kuitenkin, että IGF:n vuoden 1995 kertomuksesta ilmenee, että se oli jättänyt DAFSE:n harkittavaksi sen, olivatko kantajan menoiksi kirjaamat kustannukset kohtuullisia ja tukikelpoisia,

koska sen ei ollut mahdollista yksilöidä ACA:n esittämiä laskuja vastaavia kuluja käytetyn alihankkijan kirjanpidosta ja koska "kurssien järjestämiseen liittyvien kulujen 'paino' ylitti DAFSE:n yleensä salliman prosenttimäärän (8 prosenttia kulukohdasta toiminta ja hallinto ja 5 prosenttia hankkeiden kokonaiskuluista)".

54 Sitten DAFSE:n kertomuksessa ehdotettiin ESR:n tuen pienentämistä nyt kyseessä olevan kohdan osalta katsoen, että 11 190 PTE:n suuruinen kulu kultakin valitulta hakijalta on "erittäin korkea" ja että "jos pidetään kohtuullisena", että 80 prosenttia esikarsituista hakijoista tulee valituksi ja että kustakin esikarsitusta hakijasta aiheutuva kulu on 5 000 PTE, tukikelpoinen määrä on 1 040 000 PTE (eli 166 : 80 × 100 = 208; 208 × 5 000 = 1 040 000). Päätösehdotuksessa on päädytty samaan lopputulokseen näillä samoilla perusteilla.

55 Kantaja ei siis voi vedota IGF:n vuoden 1995 kertomukseen väittäessään, että DAFSE ja komissio eivät saaneet arvioida nyt kyseessä olevan summan tukikelpoisuutta.

56 Toiseksi kantaja korostaa, että kunkin valitun hakijan osalta on asianmukaista pysyttää 11 190 PTE:n suuruinen kulu, koska koulutus oli suunnattu pääasiallisesti pienten yritysten työntekijöille ja koska se koski kaikenkaikkiaan 78:aa eri kunnissa sijaitsevaa yritystä. Kantajan mukaan kunkin yrityksen osallistuminen vaati keskimäärin kolme käyntiä yhdeltä kantajan edustajalta ja yhdeltä Lusogref-yhtiön (jonka kanssa kantaja oli tehnyt tätä koskevan sopimuksen) vastuuhenkilöltä. Lisäksi käyntien kohteena olleiden yritysten osallistumisaste oli alle 30 prosenttia ja kunkin osallistujayrityksen ja koulutushankkeeseen osallistuvien hakijoiden kanssa järjestettiin kokouksia. Ennen kutakin kokousta oli ollut tarpeen kerätä ja analysoida hakijoihin liittyviä tietoja, jotta heidän ja heidän yrityksensä odotukset olisi voitu kartoittaa.

57 Näistä syistä kantaja katsoo, että osallistujayritysten lukumäärä, niiden maantieteellinen hajasijoittuneisuus ja palvelukseenotossa sekä valinnassa vaadittu tarkkuus osoittavat, että tilanne on ollut monitahoisempi kuin päätösehdotuksesta, jossa esitetyillä päätelmillä ei ole mitään tekemistä todellisuuden kanssa, ilmenee.

58 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa kuitenkin, että niitä eri toimintoihin liittyviä kuluja, joita ACA:lle ja alihankkijayritykselle oli aiheutunut osallistujayrityksissä, ei ole sellaisinaan viety kirjanpitoon, vaan ne on yksinkertaisesti sisällytetty kantajan nyt kyseessä olevaan kohtaan menoksi kirjaamaan määrään. Sitä seikkaa, ettei kantajan esille tuomia kuluja ole mahdollista arvioida, on tarkasteltava yhdessä yhtäältä IGF:n vuoden 1995 kertomuksessa olevan sen päätelmän kanssa, jonka mukaan DAFSE:n piti arvioida kyseiseen kohtaan menoiksi kirjattujen kulujen kohtuullisuus ja tukikelpoisuus, ja toisaalta DAFSE:n päätösehdotuksessa esittämän arvioinnin kanssa, jonka mukaan nämä kulut olivat erittäin korkeita.

59 Komissio on näin ollen katsonut, että tukikelpoinen määrä oli laskettava kertomalla esikarsittujen hakijoiden määrä (208), joka oli saatu kantajan ilmoittamien valittujen hakijoiden määrän (166), ja sen kohtuullisena pidetyn arvion nojalla, jonka mukaan 80 prosenttia esikarsituista hakijoista tulisi valituksi, 5 000 PTE:lla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, ettei komissio ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä käyttäessään tätä kaavaa määrittäessään nyt kyseessä olevaan kohtaan menoiksi kirjattujen kulujen kohtuullisuutta ja tukikelpoisuutta sen sijaan, että se olisi ottanut huomioon kaikki kantajalle todellisuudessa aiheutuneet kulut, joiden kokonaismäärää arvosteli niin IGF kuin DAFSE:kin.

60 On kuitenkin tutkittava, olivatko ne kaksi arviointiperustetta, joita komissio käytti määrittäessään tukikelpoisten kulujen määrää, perusteltuja.

61 On todettava, että päätösehdotuksessa todetaan esikarsittuihin hakijoihin sovelletun 80 prosentin valintatodennäköisyyden osalta, että "todennäköisyyttä,

että 80 prosenttia esikarsituista hakijoista tulee valituksi, — — pidetään kohtuullisena, sillä yritykset ovat itse nimenneet nämä hakijat". Näin todetaan myös IGF:n vuoden 1995 kertomuksessa, jonka mukaan "näiden kahden hankkeen välillä olevien hakijakohtaisten kulujen erot [18—25-vuotiaita henkilöitä koskevan hankkeen nro 890365P 1 osalta 17 259 PTE hakijaa kohti ja pienten ja keskisuurten yritysten työntekijöitä koskevan nyt kyseessä olevan hankkeen osalta 11 190 PTE] selittyvät sillä, että 'nuorten' hakemuksia oli paljon, kun taas 'PKY-työntekijöiden' osalta tilanne oli helpompi, sillä yritykset olivat itse heidät nimenneet".

62 Kantaja ei ole hallinnollisen menettelyn kuluessa kiistänyt sitä, että yritykset esittivät ACA:lle hakijansa ja komissio saattoi laillisesti katsoa, että tällä helpotettiin kyseistä menettelyä sallimalla se, että 80 prosenttia esikarsituista hakijoista tulisi valituksi.

63 Kantaja kiistää myöskin komission väitteen, jonka mukaan esikarsittua hakijaa kohden varattua 5 000 PTE:n määrää on pidettävä kohtuullisena siitä syystä, että se vastaa 19.6.1987 tehdyssä Portugalin työ- ja sosiaaliministerin päätöksessä nro 20/MTSS/87 (Diário da República, II osa, nro 148, 1.7.1987, s. 8141) (jäljempänä päätös nro 20/MTSS/87) määrättyä, yhdeksän vuoden pituisen koulutuksen suorittaneen ja ammattikokemusta omaavan kouluttajan tuntipalkkaa, ja että hakijan esikarsintaan ja valintaa riittää yksi tunti.

64 Kantaja katsoo nimittäin, että päätöksessä nro 20/MTSS/87 määrätään ainoastaan opettajien palkkarajoista eikä työhönottajien palkoista, joten sen nojalla ei voida perustella olevan kohtuullista, että yhdestä työhönottajasta aiheutui yhdeltä tunnilta vain 5 000 PTE:n suuruinen kulu. Se toteaa myös, että syytä siihen, miksi yhden tunnin pitäisi riittää hakijan esikarsintaan ja valintaan, ei ole esitetty. Näin ollen kantaja toteaa, ettei se ymmärrä, miksi esitetyt kustannukset ovat "liiallisia" ja "kohtuuttomia".

65 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että päätöksessä nro 20/MTSS/87 vahvistetaan opetushenkilöstön palkkojen enimmäismäärät ESR:n rahoittamien ammatillisten koulutushankkeiden osalta ja että kantajan on oletettava tienneen tämän tyyppisiä hankkeita koskevasta Portugalin lainsäädännöstä (em. asia Partex v. komissio, tuomion 85 ja 86 kohta). Ammatillisen koulutuksen käsitettä on tulkittava siten, että se kattaa kaikki ammatillisen koulutuksen järjestämisen edellyttämät toimet, mukaan lukien hakijoiden esikarsinnan ja ammatilliseen koulutukseen valinnan kaltaiset toimet. Komissio on nyt esillä olevassa asiassa pitänyt tuntipalkkana 5 000 PTE:a, joka vastaa ammattikokemusta omaavan kouluttajan tuntipalkkaa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, ettei komissio ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä pitäessään tätä perustetta kohtuullisena ja sopivana, kun otetaan huomioon kyseisten toimistotöiden hallintoon, myyntitekniikkaan, tietokoneavusteiseen verotukseen ja tietokoneavusteiseen yrityshallintoon liittyvien kurssien kohde ja sisältö ja se, että ne edellyttivät ammattikokemusta omaavaa henkilöä.

66 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo myös, että kun otetaan huomioon, että yhden hakemuksen tutkimiseen kuluva kohtuullinen aika oli yksi tunti, komissio ei ollut ylittänyt sille tuossa asiassa kuulunutta harkintavaltaa.

67 Edellä esitetyn perusteella voidaan siis todeta ensinnäkin, että DAFSE:n kertomuksen ja päätösehdotuksen perusteluissa, joihin riidanalaisessa päätöksessä viitataan, kerrotaan ne syyt, joiden vuoksi ESR:n tukea oli pienennetty, kun näitä perusteluja luetaan yhdessä sovellettavien kansallisten ja yhteisön säännösten kanssa, ja että ne näin ollen täyttävät EY 253 artiklassa asetetut edellytykset, ja edelleen, ettei komissio ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä pienentäessään ESR:n tukea.

68 Kantajan kanneperusteet, joiden mukaan perusteluvelvollisuutta on loukattu ja tosiseikkoja on arvioitu virheellisesti, on näin ollen hylättävä.

14.2.5 kohta — asiakirjajäljennökset

Komission suorittama tutkinta

69 Kantaja on saldon maksupyynnön 14.2.5 kohdassa (asiakirjajäljennökset) kirjannut menoksi 1 184 000 PTE:n suuruisen määrän.

70 Komissio on pienentänyt tukikelpoisen määrän 30 000 PTE:oon perustellen tätä päätösehdotuksessa seuraavasti:

"Asiakirjajäljennösten osalta menoksi kirjattua määrää on oikaistu ja tällöin on otettu huomioon se, että jaetuista kirjoista ja käsikirjoista aiheutunut kokonaiskulu on hyväksytty kokonaisuudessaan. Kohtuullisena kulutuksena yhtä kurssia kohti on pidetty kolmea papeririisiä (1 500 arkkia), hankkeen aikana on pidetty 4 kurssia ja yhden valokopion hinta on 5 [PTE], sillä ACA on 14.3.14 kohdassa (yleiset hallinnolliset kulut) kirjannut menoksi valokopiokoneen paperin ja värikasettien ostot, ja näin ollen tukikelpoiseksi määräksi saadaan 30 000 [PTE] (4 kurssia × 1 500 × 5 [PTE])."

Kanneperuste, jonka mukaan perusteluvelvollisuutta on loukattu

71 Kantaja väittää, että riidanalaisessa päätöksessä ja sen valmisteluasiakirjoissa ei millään tavoin perustella kahta olennaista kohtaa. Komissio ei ensinnäkään ole selittänyt, miksi se on katsonut, että kohtuullinen paperinkulutus yhtä kurssia kohti oli kolme papeririisiä (eli 1 500 arkkia), vaikka kantaja oli käyttänyt paljon enemmän paperia. Toisekseen komissio ei ollut tarkentanut, mistä syystä se oli

katsonut yhden valokopion hinnaksi 5 PTE, vaikka tämä hinta eroaa huomattavasti markkinahinnastoista (niin vuonna 1989 kuin nykyisinkin) ja DAFSE:n käyttämistä hinnoista.

72 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että IGF:n vuoden 1995 kertomuksesta ilmenee sen katsoneen, että "[1 184 000 PTE:n määrä oli] liiallinen, kun otetaan huomioon se valokopiomäärä, joka siitä saadaan yhtä harjoittelijaa kohti, ja jaettujen käsikirjojen ja kirjojen kokonaismäärä, jolla näin suuren valokopiomäärän käyttäminen olisi periaatteessa pitänyt voida välttää".

73 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa myös, että DAFSE:n kertomuksessa on arvioitu, että kantajan menoksi kirjaama 1 184 000 PTE:n suuruinen kulu oli liioiteltu ottaen huomioon jaettujen käsikirjojen ja kirjojen määrä, josta aiheutunut kulu on hyväksytty kokonaisuudessaan, ja katsottu, että oli kohtuullista käyttää kolme papeririisiä (eli 1 500 arkkia) kurssia kohti, että kyseiseen ammatilliseen koulutukseen kuului neljä kurssia, että ACA oli kirjannut 14.2.8 kohtaan (muut valmistelukulut) ja 14.3.14 kohtaan (yleiset hallintokulut) menoiksi valokopiokoneen paperin ja värisäiliöiden ostosta aiheutuneet kulut ja että 5 PTE:n suuruinen kulu yhtä valokopiota kohti oli kohtuullinen. Näin ollen DAFSE on katsonut, että tukikelpoinen määrä oli 30 000 PTE (1 500 arkkia × 4 kurssia × 5 PTE). Nämä perustelut on hyväksytty päätösehdotuksessa.

74 On siis todettava, että riidanalaisessa päätöksessä mainituissa asiakirjoissa kerrotaan ne syyt, joiden vuoksi ESR:n tukea pienennettiin ja että ne täyttävät näin ollen EY 253 artiklassa asetetut edellytykset.

75 Kantajan kanneperuste, jonka mukaan perusteluvelvollisuutta on loukattu, on näin ollen hylättävä.

Kanneperuste, jonka mukaan suhteellisuusperiaatetta on loukattu

76 Kantaja väittää, että komissio on loukannut suhteellisuusperiaatetta, koska se on perustanut päätöksensä sellaisiin seikkoihin, jotka ovat asiakirjojen jäljentämisestä aiheutuvan kulun järkevän arvioinnin kannalta sopimattomia ja epätarkkoja.

77 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kantaja haluaa suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen perustuvalla kanneperusteellaan todellisuudessa selvittää, onko komissio tehnyt harkintavirheen pienentäessään ESR:n tukea.

78 On syytä muistuttaa, että DAFSE:n kertomuksen ja päätösehdotuksen mukaan ESR:n tukea on pienennetty seuraavista neljästä syystä: harjoittelijoille on jaettu kirjat ja käsikirjat; kullakin neljällä kurssilla on tarvittu 1 500 valokopiota; yhden valokopion hinta on 5 PTE; valokopiokonetta varten tarvittavan paperin ja värikasettien ostokulut on kirjattu menoksi 14.2.8 kohtaan (muut valmistelukulut) ja 14.3.14 kohtaan (yleiset hallinnolliset menot).

79 Kantaja ei kiistä neljännen arviointiperusteen, jonka mukaan 14.2.5 kohdassa (asiakirjajäljennökset) ei saatu ottaa huomioon 90 papeririisin eikä valokopiokoneen värikasettien ostokustannuksia, koska nämä kulut oli jo kirjattu menoiksi 14.2.8 kohtaan (muut valmistelukulut) ja 14.3.14 kohtaan (yleiset hallinnolliset kustannukset), asianmukaisuutta. Kun komissio oli arvioinut 14.2.5 kohtaan (asiakirjajäljennökset) merkittyjen kulujen määrää, sen oli täytynyt ottaa huomioon se, että tällaisia kuluja oli voitu kirjata menoina 14.3.14 kohtaan, kuten myös se, että se oli hyväksynyt myös A3 ja A4 kokoisesta paperista aiheutuneiden muiden ostokulujen määrän ja 14.3.10 kohtaan (kalusto ja kuluvat/kulutushyödykkeet) merkityt valokopiokulut, koska tämä merkitsi sitä, että osa valokopiokuluista oli kirjattu menoiksi muihin kohtiin ja ettei tätä osaa kuluista ollut voitu merkitä nyt kyseessä olevaan kohtaan.

80 Tästä syystä on tarkistettava, onko komissio ESR:n tuen saantiedellytykset täyttäviä kustannuksia arvioidessaan tehnyt virheen ottaessaan huomioon DAFSE:n kertomuksessa ja päätösehdotuksessa käytetyt kolme muuta arviointiperustetta.

81 Kantaja korostaa ensinnäkin kirjojen ja käsikirjojen jakamista koskevan väitteen osalta, ettei tähän väitteeseen voida vedota perusteltaessa valokopioiden määrän pienentämistä, sillä nämä kirjat ja käsikirjat on jaettu nimenomaan valokopioituina.

82 Kantaja täsmentää tältä osin, että 14.2.1 kohtaan (opetusmateriaali) menoksi kirjattuun 1 225 000 PTE:n määrään sisältyvät ne tekijänoikeusmaksut, jotka olivat syntyneet jäljennettyjen kirjojen ja käsikirjojen valokopioista, eikä varsinaisia valokopiokuluja, jotka on kirjattu menoksi 14.2.5 kohtaan (asiakirjajäljennökset).

83 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että 14.2.1 kohtaan (opetusmateriaali) menoksi kirjattu 1 225 000 PTE:n summa jakautui saldon maksupyynnössä seuraavasti:

"[14.2.1] Opetusmateriaali:

(1 sarja int. tietotekniikkaa koskevia käsikirjoja × 115 000 PTE)

+ 1 sarja MS DOS -käsikirjoja × 145 000 PTE

+ 1 sarja Word IV -käsikirjoja × 190 000 PTE

+ 1 sarja Lotus 123 -käsikirjoja × 160 000 PTE

+ 1 sarja Marketing-käsikirjoja × 225 000 PTE

+ 1 sarja myyntitekniikkaa koskevia käsikirjoja × 260 000 PTE

+ 1 sarja Org.Met.A.Adm-käsikirjoja × 130 000 PTE)

KULUT 1 225 000 PTE."

84 Kantaja on istunnossa täsmentänyt, että saldon maksupyynnössä käytetyllä ilmaisulla "Conj. Manuais" ("sarja") voitiin tapauksen mukaan tarkoittaa yhtä ainoaa kirjaa — vaikka sana "Manuais" olikin monikossa — tai kahta taikka kolmea kirjaa, eli teoriakirjaa, harjoituskirjaa ja mahdollisesti esimerkkikirjaa, jossa kuvataan eri sovelluksia, ja että kutakin sarjaa koskeva kulu kattoi vain yhden kappaleen oston ja käsikirjojen valokopioinnin perusteella maksetut tekijänoikeusmaksut.

85 On kuitenkin syytä todeta, ettei näiden väitteiden tueksi ole esitetty mitään todisteita ja että sanan "Manuais" ("käsikirjat") esiintyminen monikossa on ristiriidassa niiden kanssa.

86 Koska kantajan kunkin käsikirjasarjan osalta menoiksi kirjaamat summat ovat suuria, voidaan ajatella, että käytetyllä lyhenteellä tarkoitetaan käsikirjasarjan ostokulua eikä niiden valokopiointiin liittyviä tekijänoikeusmaksuja. Näin ollen sarja myyntitekniikan käsikirjoja on saldon maksupyynnön mukaan maksanut 260 000 PTE. Kantajan vastineensa liitteessä esittämän, kullakin kurssilla jaettujen valokopioiden määrää koskevan jakauman mukaan näistä käsikirjoista on

otettu 38 valokopiota. Jos kantaja olisi ostanut 38 myyntitekniikan käsikirjaa hintaan 260 000 PTE, yhden käsikirjan hinta olisi ollut 6 842 PTE, jota ei tosiseikkojen tapahtuma-aikana voitu pitää aivan vähäisenä. Kun muiden käsikirjasarjojen hinta suhteutetaan siihen valokopiomäärään, jonka kantaja väittää niistä ottaneensa, saadaan yksikköhinta, joka edustaa kyseisten käsikirjojen ostokulua.

87 Tästä seuraa, että komissio saattoi perustellusti katsoa, että kirjat ja käsikirjat oli ostettu ja jaettu harjoittelijoille, mikä aiheutti myös valokopiointitarpeen vähentymisen.

88 Kantaja huomauttaa toiseksi valokopioiden määrästä, että komissio on käsitellyt samalla tavalla erilaisia tilanteita, koska se ei ole ottanut huomioon niiden neljän kurssin erityispiirteitä, joiden kohde, joilla opiskelevien harjoittelijoiden määrä, joiden kesto ja, joiden aiheuttamat kopiointikulut näin ollen vaihtelivat eri kurssien välillä. Komissio on katsonut, että toimistotöiden hallinnon kurssilla, jolla oli 86 harjoittelijaa ja joka kesti 429 päivää (1 500 tuntia) myyntitekniikan kurssilla, jolla oli 38 harjoittelijaa ja joka kesti 84 päivää (1 260 tuntia), tietokoneavusteiseen verotuksen kurssilla, jolla oli 15 harjoittelijaa ja joka kesti 40 päivää (200 tuntia), ja tietokoneavusteisen yrityshallinnon kurssilla, jolla oli 20 harjoittelijaa ja joka kesti 80 päivää (400 tuntia), tarvittiin kaikilla sama määrä valokopioita.

89 Kantaja huomauttaa, että harjoittelijoille ei ole jaettu 6 000:ta (eli 1 500 × 4), vaan 110 320 valokopiota. Kantaja esittää vastineessaan selvityksen siitä, miten jaettujen valokopioiden määrä ja valokopiointikulut jakautuivat kunkin kurssin osalta ja huomauttaa, ettei siltä pyydetty tällaista selvitystä hallinnollisen menettelyn aikana.

90 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo kuitenkin, että valokopioiden määrää määritettäessä on tarpeen ottaa huomioon se, että kantajan vastineensa liitteessä esittämän jakauman mukaan suurin osa valokopioista oli otettu käsikirjoista ja että tästä aiheutunut kulu oli kirjattu menoksi 14.2.1 kohtaan (näin käsikirjojen MS DOS, Word IV, Lotus 123, myyntitekniikka tai johdatus tietotekniikkaan osalta). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo katsonut että komissio saattoi perustellusti katsoa, että kirjat ja käsikirjat oli ostettu ja jaettu harjoittelijoille, mikä aiheutti myös valokopiointitarpeen vähentymisen.

91 Näin ollen koska kantaja ei ole ajallaan esittänyt komissiolle riittävää näyttöä niiden valokopioiden määrästä, jotka kantajan mukaan oli todellisuudessa jaettu kullakin kurssilla, se ei voi moittia tätä toimielintä siitä, että tämä on pitänyt kohtuullisena määränä 1 500 valokopiota kurssia kohti. Koska kantaja on ESR:n tuensaaja, sen olisi pitänyt DAFSE:n kertomus ja päätösehdotus huomioon ottaen aikanaan esittää toimivaltaisille viranomaisille tällainen näyttö.

92 Kantaja huomauttaa kolmanneksi yhden valokopion hinnan osalta, että sen ehdottama 10 PTE:n hinta on sama kuin DAFSE:n hyväksymä hinta. Tätä hintaa ei siis voida pitää liiallisena. Lisäksi kantaja toteaa vertailun vuoksi, että yhden valokopioidun sivun hinta on 2.11.1983 annetulla lailla nro 397/83 hyväksytyn notaarien kulutariffin mukaan 100 PTE.

93 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että se DAFSE:n kirje, johon kantaja on vedonnut perustellakseen 10 PTE:n hintaa, on päivätty 3.4.1996. Tätä kirjettä ei siis ole laadittu sinä samana ajankohtana, jolloin ammatilliset koulutushankkeet toteutettiin (eli vuoden 1989 helmikuun ja joulukuun välisenä aikana). Lisäksi on syytä todeta, että tässä kirjeessä mainittu hinta kattaa valokopiointikulun lisäksi hallinnon kopioinnista perimän palvelumaksun. Lisäksi notaarien kulutariffin nojalla sovelletut hinnat liittyvät erityisjärjestelmään, jota ei voida soveltaa nyt esillä olevassa asiassa.

94 Tästä seuraa, ettei kantaja ole näyttänyt toteen, että komission käyttämä hinta on kohtuuton.

95 Edellä esitetystä seuraa, että suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskeva kantajan kanneperuste on hylättävä.

14.3.1.b kohta — opetustoimintaan osallistumaton tekninen henkilökunta

Komission suorittama tutkinta

96 Kantaja on saldon maksupyynnössä kirjannut opetustoiminnan koordinoinnista aiheutuneeksi menoksi 1 562 500 PTE (45 päivää à 17 500 PTE ja 31 päivää à 25 000 PTE) ja yleisestä koordinoinnista aiheutuneeksi menoksi 2 250 000 PTE (50 päivää à 45 000 PTE).

97 Komissio pienensi tukikelpoisen määrän opetustoiminnan koordinoinnin osalta 1 025 000 PTE:ksi ja yleisen koordinoinnin osalta 2 100 000 PTE:ksi päätösehdotuksessa esitetyistä seuraavista syistä:

— opetustoiminnan koordinoinnin osalta se katsoi, että " — — perusteita sille, että opetustoiminnan koordinointi olisi kestänyt 26 päivää pitempään kuin yleinen koordinointi [ja tekninen koordinointi], ei ole esitetty" ja että näin ollen tukikelpoista määrää oli opetustoiminnan koordinoinnin osalta pie-

nennettävä 1 562 500 PTE:sta (45 päivää à 17 500 PTE ja 31 päivää à 25 000 PTE) 1 025 000 PTE:ksi (30 päivää à 17 500 PTE ja 20 päivää à 25 000 PTE; 30 ja 20 päivän osalta esitetyt luvut on laskettu sen saman suhdeluvun mukaan, jota kantaja on käyttänyt saldon maksupyynnössä 45 päivän ja 31 päivän osalta, eli 59 prosenttia ja 41 prosenttia opetustoiminnan koordinoinnista aiheutuneista kuluista)

— yleisen koordinoinnin osalta se korosti sitä, " — — ettei ole kohtuullista, että yleistä koordinointia suorittavan henkilön tuntipalkka ylittää tutkinnon suorittaneen kouluttajan tuntipalkan ja etteivät nämä henkilöt koordinaattoreina tehneet mitään muuta työtä ja käyttivät työhön 6 tuntia päivässä". Näin ollen se katsoi, että tukikelpoista määrää oli yleisen koordinoinnin osalta pienennettävä 2 250 000 PTE:sta (50 päivää à 45 000 PTE) 2 100 000 PTE:ksi (50 päivää à 42 000 PTE, tai 6 tuntia à 7 000 PTE), sillä tukikelpoiseksi katsottu 7 000 PTE perustui asetuksen nro 20/MTSS/87 säännöksiin.

Kanneperuste, jonka mukaan perusteluvelvollisuutta on loukattu

98 Kantaja katsoo, että riidanalaista päätöstä ei ole kaikilta osiltaan perusteltu ja että sillä näin ollen rikotaan EY 253 artiklan määräyksiä.

99 Opetustoiminnan koordinoinnin osalta kantaja huomauttaa, että komissio ei ole esittänyt syitä näkemykselleen, jonka mukaan asiassa ei ollut perusteltu, miksi opetustoiminnan koordinointi kesti 26 päivää pitempään kuin yleinen ja tekninen koordinointi, sillä perusteena ei voida käyttää pelkästään koordinointityyppien välistä eroa.

100 Yleisen koordinoinnin osalta kantaja väittää, että komissio ei ole selittänyt, miksi ei ole kohtuullista, että yleistä koordinointia suorittavan henkilön tuntipalkka ylittää tutkinnon suorittaneen kouluttajan tuntipalkan, vaikka heidän työnsä ovat erilaisia. Kantaja huomauttaa myös, ettei komissio ole kertonut niitä syitä, joiden vuoksi se on katsonut, että tällainen henkilö oli työskennellyt vain kuusi tuntia päivässä, vaikka yleinen työaika Portugalissa on kahdeksan tuntia.

101 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että IGF on vuoden 1995 kertomuksessaan katsonut tähän kohtaan sisältyvien kustannusten olevan 21,5 prosenttia opetushenkilöstöstä aiheutuvista kustannuksista, mikä ylittää tämän tyyppisille kustannuksille yleensä hyväksytyt muuttujat. IGF on näin ollen jättänyt DAFSE:n harkintaan, olivatko kurssien toiminta- ja hallintokulut, joihin kuuluvat 14.3.1.b kohtaan (opetustoimintaan osallistumaton tekninen henkilökunta) menoiksi kirjatut kulut, tukikelpoisia ja kohtuullisia.

102 Opetustoiminnan koordinoinnin osalta niin DAFSE:n kertomuksessa kuin päätösehdotuksessakin ehdotetaan ESR:n tuen pienentämistä sillä perusteella, ettei asiassa ollut perusteltu, miksi opetustoiminnan koordinointi kesti 26 päivää pitempään kuin yleinen ja tekninen koordinointi. DAFSE ja komissio ottivat näin ollen huomioon 50 päivää 76 päivän sijasta tukikelpoista määrää laskiessaan, jota pienennettiin 1 562 500 PTE:sta (45 päivää à 17 500 PTE ja 31 päivää à 25 000 PTE) 1 025 000 PTE:ksi (30 päivää à 17 500 PTE ja 20 päivää à 25 000 PTE).

103 Yleisen koordinoinnin osalta sekä DAFSE:n kertomuksessa että päätösehdotuksessa ehdotettiin ESR:n tuen pienentämistä sillä perusteella, etteivät koordinaattorit tehneet mitään muuta työtä ja että heidän oli tarkoitus käyttää kuusi tuntia päivässä koulutukseen ja ettei päätöksen nro 20/MTSS/87 mukaankaan ollut kohtuullista, että yleistä koordinointia suorittavalle henkilölle maksettaisiin korkeampaa tuntipalkkaa, eli 7 000 PTE tunnissa, kuin tutkinnon

suorittaneelle kouluttajalle. DAFSE ja komissio ovat näin ollen katsoneet, että tukikelpoinen määrä ei ollut 2 250 000 PTE (50 päivää à 45 000 PTE), vaan 2 100 000 PTE (50 päivää × 6 tuntia × 7 000 PTE).

104 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että riidanalaisessa päätöksessä mainittuihin asiakirjoihin sisältyvissä selityksissä kerrotaan ne syyt, joiden vuoksi ESR:n tukea on pienennetty niin opetustoiminnan koordinoinnin kuin yleisen koordinoinninkin osalta. Asianomaisella on ollut näiden selitysten nojalla mahdollisuus riitauttaa niiden pätevyys ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella mahdollisuus tarkistaa riidanalaisen toimenpiteen laillisuus. EY 253 artiklassa asetettuja edellytyksiä on siis noudatettu.

105 Kantajan kanneperuste, jonka mukaan perusteluvelvollisuutta on loukattu, on näin ollen hylättävä.

Kanneperuste, jonka mukaan tosiseikkoja on arvioitu virheellisesti

106 Kantaja toteaa, että DAFSE:n kertomuksessa ja päätösehdotuksessa väitetään virheellisesti opetustoiminnan koordinoinnin osalta, ettei " — — asiassa ollut perusteltu, miksi opetustoiminnan koordinointi kesti 26 päivää pitempään kuin yleinen koordinointi — — ". Yleisen, 50 päivää kestäneen koordinoinnin parissa työskenteli näet vain yksi henkilö, kun taas 76 päivää kestäneen opetustoiminnan koordinoinnin parissa työskenteli kaksi henkilöä, joista toinen työskenteli 45 päivää ja toinen 31 päivää. Kantaja täsmentää, että se ero, joka oli yleisen tai teknisen koordinoinnin perusteella kirjattujen päivien lukumäärän (50 päivää) ja opetustoiminnan koordinoinnin perusteella kirjattujen päivien lukumäärän (76 päivää) välillä, selittyy yksikertaisesti sillä, että opetustoiminnan koordinointi vie enemmän aikaa ja vaatii enemmän työtä kuin muut koordinointityöt.

107 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo kuitenkin, ettei komissio ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan, ettei asiassa ollut perusteltu, miksi opetustoiminnan koordinointi kesti 26 päivää pitempään kuin yleinen koordinointi. Koska kantaja ei ole esittänyt asian kannalta merkityksellisiä perusteluja, on varsin vaikea ymmärtää, miten koulutushankkeiden koko keston ajan suoritettavan opetustoiminnan koordinoinnin perusteella voidaan kirjata enemmän päiviä kuin yleisen koordinoinnin perusteella, joka voidaan suorittaa ennen koulutustoimintaa, sen aikana taikka sen jälkeen. Tältä osin on syytä muistuttaa, että kantajan olisi pitänyt ESR:n tuensaajana aikanaan näyttää nämä seikat toteen toimivaltaiselle viranomaiselle DAFSE:n kertomus ja päätösehdotus huomioon ottaen.

108 Yleisen koordinoinnin osalta kantaja väittää ensinnäkin, että viittaus, jonka mukaan koordinointia suorittavat henkilöt työskentelivät kurssien aikana ainoastaan kuusi tuntia päivässä, ei pidä paikkaansa, sillä yleinen työaika Portugalissa on kahdeksan tuntia eikä voida väittää, etteivät koordinointia suorittavat henkilöt, joista aiheutuvat kulut kantaja on ottanut huomioon, olisi noudattaneet tätä työaikaa.

109 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo kuitenkin, että kantaja ei voi vedota pelkästään Portugalin kahdeksan tunnin pituiseen yleiseen työaikaan riitauttaakseen komission arvioinnin, esittämättä muita perusteita väitteensä tueksi. Kahdeksan tuntia on nimittäin enimmäis- eikä vähimmäistyöaika ja komissio saattoi kohtuullisesti katsoa, että koska opetustoiminnallisia ja teknisiä kysymyksiä varten oli oma koordinointihenkilöstönsä, kuusi tuntia päivässä riitti yleistä koordinointia suorittavalle henkilölle.

110 Toiseksi kantaja kiistää väitteen, jonka mukaan yleistä koordinointia suorittavalle henkilölle ei pitänyt maksaa korkeamman palkkaluokan mukaista palkkaa kuin tutkinnon suorittaneelle kouluttajalle.

111 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, ettei komissiota voida moittia siitä, että se on katsonut yleistä koordinointia suorittavalle henkilölle voitavan maksaa samaa palkkaa kuin tutkinnon suorittaneelle kouluttajalle, kun otettiin huomioon kyseisen ammatillisen koulutushankkeen kohteena olevien kurssien luonne. Yliopiston opettajana toimivaan tai tohtorintutkinnon suorittaneeseen kouluttajaan sovellettavan korkeamman palkkaluokan käyttäminen ei ollut tarjottujen kurssien kohteenkaan kannalta kohtuullista eikä asianmukaista, sillä kyse oli sähköpainantatekniikasta, tietokoneavusteisesta toimistotyöstä, tietokantajärjestelmien analysoinnista ja ohjelmoinnista, verhoilusta, leivonnasta, myyntitekniikasta ja toimistotekniikasta, joiden edellyttämään yleiseen koordinointiin ei tarvittu tämän tasoista henkilöä.

112 Näin ollen kantajan kanneperuste, jonka mukaan tosiseikkoja on arvioitu virheellisesti, on hylättävä.

14.3.9 kohta — vuokrakulut

Komission suorittama tutkinta

113 Kantaja on maksupyynnön tässä kohdassa kirjannut menoksi 10 627 777 PTE, joka koskee SI — Sistemas de Informação Lda -nimisen alihankkijayrityksen (jäljempänä SI) tarjoamia irtaimiston ja kiinteistöjen vuokrauspalveluja.

114 Komissio on pienentänyt tukikelpoista määrää näiden palvelujen osalta 8 460 000 PTE:ksi seuraavista päätösehdotuksesta ilmenevistä syistä:

"Tähän kohtaan on kirjattu menoksi vuokrakuluina 10 627 777 [PTE], joka on kokonaisuudessaan yrityksen [SI] laskuttama. IGF:n tässä yrityksessä suorittamassa tarkastuksessa on ilmennyt, että sen vuodelta 1989 antaman veroilmoituksen lomakkeella 22 ilmoittamat vuokrat olivat 14 842 000 [PTE]. Vaikka todellisia kuluja ei olekaan ollut mahdollista määrittää SI:n ACA:lle lähettämästä laskusta, on selvää, että vaikka se olisi ollut mahdollistakin, nämä kulut olisivat olleet selvästi alhaisemmat kuin 14 842 000 [PTE], sillä monilla ilmoitetuista kuluista ei varmaankaan ole mitään tekemistä koulutuksen kanssa.

— —

Kohtuullisena katetuottona voidaan pitää 50 prosenttia [ACA:n] asiakkaan laskusta ilmenevistä todellisista kuluista, ja kun 10 628 000 [PTE] on 38 prosenttia ACA:lta laskutetusta kokonaismäärästä (10 628 000 [PTE] 27 842 000[1] [PTE:stä]), todetaan, että kun SI:n lomakkeella 22 ilmoittamiin kuluihin sovelletaan tätä prosenttiosuutta, saadaan tulokseksi 5 640 000 [PTE] (14 842 000 [PTE] × 38 %), joka yhdessä 50 prosentin suuruisen katetuoton kanssa antaa 8 460 000 [PTE] (5 640 000 [PTE] × 1,5)."

Kanneperuste, jonka mukaan tosiseikkoja on arvioitu virheellisesti

— Asianosaisten väitteet

115 Kantaja väittää, että riidanalainen päätös on virheellinen 14.3.9 kohdan (vuokrakulut) osalta, koska se perustuu virheelliseen oletukseen siitä, että SI:n vuoden

1 — Tämä määrä on virheellinen. Oikea määrä on 27 847 288 PTE, mikä ei kuitenkaan vaikuta komission käyttämään 38 prosentin suhdelukuun.

1989 veroilmoituksensa kohtaan "vuokrakulut" kirjaamat kulut, eli 14 842 000 PTE, olisi otettava laskennan perusteeksi määritettäessä tämän kohdan tukikelpoisia kustannuksia.

116 Komissio toteaa, että IGF:n vuoden 1995 kertomuksessa jätettiin DAFSE:n harkintaan tähän kohtaan merkittyjen kustannusten kohtuullisuus ja tukikelpoisuus; tässä kertomuksessa näet todetaan, että "SI:n tilintarkastuskertomuksesta ilmenee, että kohtaan vuokrat on merkitty 14 842 000 PTE:n suuruinen määrä, vaikka laskutettu määrä on 27 847 000 PTE, ja että siihen sisältyy 4 323 000 PTE:n suuruinen määrä toimistojen vuokraamisesta Aveirolle ja 4 300 000 PTE suuruinen määrä tarvikkeiden vuokraamisesta, mikä määrä ei vaikuta ollenkaan uskottavalta". IGF:n 5.3.1993 antama kertomus, joka koski ACA:n koulutushankkeisiin käyttämissä neljässä alihankkijayrityksessä suoritettuja tilintarkastuksia (jäljempänä IGF:n vuoden 1993 kertomus), vahvistaa tämän väitteen siltä osin kuin kyse on muun muassa käyttötiliotteita ja SI:n vastaavia tositteita koskevasta analyysistä.

117 Komissio korostaa myös, ettei IGF ollut voinut yksilöidä SI:n kirjanpidosta ACA:n nimissä laskutettuja välittömiä kuluja. Se huomauttaa myös, että vaikka IGF olisikin onnistunut yksilöimään pelkät välittömät kulut ACA:n nimissä lähetettyjen laskujen avulla, nämä kulut alittivat 14 842 000 PTE, sillä SI:n ilmoittamat tietyt kulut eivät liittyneet kantajan toteuttamiin koulutushankkeisiin.

118 Koska tiettyjen kustannusten ja niitä vastaavien määrien kohtuullisuutta ja tarpeellisuutta on tarpeen arvioida ja koska huomioon on otettava markkinahinnat sekä se seikka, että yrityksillä, joille myönnetään julkisia varoja, on velvollisuus toimia yhtä huolellisesti kuin omia varojaan vaaliva hyvä asiainhoitaja, komissio katsoo, että 50 prosentin katetuotto asiakkaalta laskutetuista välittömistä kuluista on kohtuullinen alihankkijayritykselle, vaikka se olisikin "objektiivisesti ottaen korkea", kuten DAFSE:n kertomuksessa huomautetaan.

— Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

119 Komission päätös pienentää 14.3.9 kohtaan (vuokrakulut) merkittyjen tukikelpoisten kustannusten määrää perustuu ajatukseen siitä, että nämä kustannukset on määritettävä "SI:n laskuttamien todellisten kulujen perusteella" ja on päätösehdotuksen mukaan peräisin IGF:n vuoden 1993 kertomuksesta, joka on laadittu DAFSE:n pyynnöstä.

120 IGF:n vuoden 1993 kertomuksessa eritellään ensiksi SI:n tulot ja todetaan sen vuodelta 1989 antamasta veroilmoituksesta ilmenevän, että tämä yrityksen toteuttaman myynnin ja sen suorittamien palvelujen määrä on noin 144 187 010 PTE. Tähän määrään sisältyy SI:n ACA:lta irtaimen ja kiinteän omaisuuden vuokrana laskuttama 10 627 777 PTE:n suuruinen määrä, jonka osalta IGF toteaa ACA:n esittämien laskujen tutkinnan ja sen saldon maksupyynnön osoittavan, että SI on suorittanut seuraavat palvelut: tietokonelaitteistojen vuokraaminen (7 841 000 PTE), laitteistojen huolto, tekninen tuki ja kuljetus (1 202 000 PTE) ja vuokrat (1 585 000 PTE).

121 Tässä kertomuksessa tutkitaan sitten SI:n kulut, joista IGF erittelee ainoastaan tämän yrityksen vuodelta 1989 antaman veroilmoituksen kohdan "vuokrat" ja toteaa seuraavaa: "Kun otetaan huomioon, että kaikki SI:n ACA:lta laskuttamat määrät liittyvät tietokonelaitteistojen ja tilojen vuokraamiseen, suoritetussa kuluanalyysissä on rajoituttu yksinomaan vuoden 1989 tuloslaskeman kohtaan

'vuokrat', jonka kokonaismäärä 31.12.1989 oli 14 842 000 PTE." Tämä määrä jakautui seuraavasti:

"Vuokrat	4 323 000
Automercantil	736 000
Sofinloc	1 788 000
Renault Gest	750 000
A.A. Castanheira Rent a Car	200 000
Fiat	446 000
Regisconta	2 049 000
Sobran	1 300 000
Unital	3 000 000
RTS	250 000
[Yhteensä]	14 842 000."

122 IGF:n vuoden 1993 kertomuksesta ilmenee myös, että kohtaan "vuokrat" siirrettyyn 4 323 000 PTE:n suuruiseen määrään sisältyy Aveirossa sijaitsevan Vera Cruz -nimisen kiinteistön toimistotilojen vuokraamiseen liittyviä summia, ja muiden kohtien osalta, että 1 300 000 PTE:n suuruinen määrä vastaa konkurssiin asetetun, Sobran-nimisen yrityksen lähettämää laskua, ja että 3 000 000 PTE:n suuruinen määrä liittyy Unital-yhtiön käyttöomaisuudeksi kirjattua, vuonna 1985 3 500 000 PTE:n hintaan ostettua NCR 8250 -merkkistä tietokonetta koskevaan 30 päivän pituiseen vuokrasopimukseen

123 IGF:n vuoden 1993 kertomuksessa vertaillaan siis SI:n tuloja ja menoja tällaisissa yhteyksissä ja siinä tehdään se päätelmä, että tutkittaessa kokonaismäärältään 27 847 288 PTE:n suuruisen laskutuksen (17 219 511 PTE suunnitelman nro 890365P 1 ja 10 627 777 PTE suunnitelman nro 891038/P 3 osalta) yhdenmukaisuutta vastaavat kustannukset sisältävän kohdan kanssa, ilmenee,

että SI:n kirjanpidossa kohtaan "vuokrat" siirretty määrä on 14 842 000 PTE, sisältäen 4 323 000 PTE tilojen vuokria ja 4 300 000 PTE tarvikkeiden vuokria, ja korostetaan, ettei tämä määrä "esitetyistä syistä vaikuta uskottavalta".

124 IGF:n vuoden 1993 kertomuksessa ei tutkita, vaikuttavatko ne muut vuokrakulut, joita SI:lle aiheutui sen sitoumuksista Automercantilille (736 000 PTE), Sofinlocille (1 788 000 PTE), Renault Gestille (750 000 PTE), A. A. Castanheira Rent a Car'ille (200 000 PTE), Fiatille (446 000 PTE), Regiscontalle (2 049 000 PTE) ja RTS:lle (250 000 PTE), niihin menoihin, joita SI:lle aiheutui ACA:lle suoritetuista palveluista. Näiden yritysten toiminimen perusteella ei kuitenkaan voida todeta, että SI:n niiden kanssa tekemät vuokrasopimukset olisivat suorassa yhteydessä ACA:lle suoritettuihin palveluihin.

125 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että IGF:n vuoden 1993 kertomuksessa kehitelty ajatusmalli perustuu virheelliseen lähtökohtaolettamaan, jonka mukaan SI:n ACA:lta laskuttamista palveluista syntyneet menot olisi määritettävä käyttämällä SI:n vuodelta 1989 antaman veroilmoituksen kohtaan "vuokrat" kirjattuja menoja.

126 Saldon maksupyyntöön kohtaan 14.3.9 (vuokrakulut) menoiksi kirjattujen kulujen yksityiskohdista selviää nimittäin, että 10 627 777 PTE:n suuruinen määrä, joka vastaa niitä kuluja, joita ACA:lle syntyi suunnitelmaan nro 891038/P 3 liittyvien konepaikkojen vuokraamisesta SI:ltä, koostuu seuraavista määristä:

— 7 840 734 PTE konepaikkojen vuokrat

— 1 585 350 PTE laitteistojen vuokrat

— 470 444 PTE huolto ja vakuutukset, ja

— 731 250 PTE tarvikkeiden kuljetus ja asennus.

127 Kantaja on täsmentänyt komission sitä kiistämättä, että SI:n ACA:lle kyseistä hanketta varten vuokraamat konepaikat olivat osittain SI:n omistamia ja osittain sen kolmansilta vuokraamia. SI:lle kuuluvat konepaikat oli siis kirjanpidossa merkitty poistoja varten tehtynä varauksena kohtaan "aineellinen käyttöomaisuus", johon vuodelta 1989 annetun veroilmoituksen mukaan oli kirjattu 11 169 034 PTE, kun taas SI:n vuokralle antamat tavarat oli kirjanpidossa merkitty kohtaan "vuokrat", johon vuodelta 1989 annetun veroilmoituksen mukaan oli kirjattu 14 842 000 PTE.

128 SI ei merkinnyt kirjanpidossaan konepaikkojen huoltoa, kuljetusta ja asennusta koskevista suorituksista ja vakuutuksista aiheutuneita kuluja kohtaan "vuokrat", vaan henkilöstö-, säilytys- ja korjaus- sekä vakuutuskustannuksille varattuihin kohtiin.

129 Näin ollen tutkiessaan SI:n kirjanpidosta tämän suorittamista palveluista aiheutuneita kuluja tutkijan ei olisi pitänyt rajoittua ainoastaan kohtaan "vuokrat", vaan sen olisi pitänyt ottaa huomioon kaikki ne kohdat, joihin edellä mainittuja kuluja saattoi sisältyä, koska SI:n suoritukset eivät kattaneet ainoastaan sellaisten koneasemien ja tarvikkeiden edelleenvuokrausta, jotka se oli vuokrannut kolmansilta henkilöiltä, vaan ne kattoivat myös SI:n omistamien koneasemien tai tarvikkeiden edelleenvuokrauksen sekä näiden koneasemien huollon, kuljetuksen, asennuksen ja vakuutukset.

130 On siis todettava, että SI:n vuodelta 1989 antaman veroilmoituksen kohdassa "vuokrat" olevaa 14 842 000 PTE:n suuruista määrää ei voida käyttää perusteena määritettäessä 14.3.9 kohdan (vuokrakulut) tukikelpoisia kustannuksia.

131 IGF:n vuoden 1995 kertomuksessa, DAFSE:n kertomuksessa ja päätösehdotuksessa on tämä sama virhe.

132 IGF:n vuoden 1995 kertomuksessa nimittäin toistettiin IGF:n vuoden 1993 kertomuksessa tehty päätelmä ja jätettiin kyseessä olevaan kohtaan kirjattujen kustannusten kohtuullisuus ja tukikelpoisuus DAFSE:n harkintaan.

133 Sen jälkeen kun DAFSE:n kertomuksessa oli ensin muistutettu siitä vertailusta, jonka IGF oli tehnyt laskun määrän (eli 27 847 288 PTE, josta 10 627 777 PTE suunnitelmalle nro 891038/P 3) ja SI:n kirjanpidon kohtaan "vuokrat" kirjatun summan (eli 14 842 000 PTE) välillä, siinä ehdotettiin, että tukikelpoinen määrä laskettaisiin käyttäen lähtökohtana 14 842 000 PTE suuruista määrää.

134 Päätösehdotuksessa on päädytty samaan tulokseen tämän saman päättelyn avulla.

135 Tästä seuraa, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen, kun se on pysyttänyt virheellisen lähtökohtaolettaman, jonka mukaan SI:n vuodelta 1989 antaman veroilmoituksen kohtaan "vuokrat" kirjattujen 14 842 000 PTE:n suuruisten kulujen perusteella voidaan määrittää tämän kohdan tukikelpoiset kustannukset.

136 Edellä esitetystä seuraa, että kantajan kanneperuste, jonka mukaan tosiseikkoja on arvioitu virheellisesti, on hyväksyttävä.

137 Tästä seuraa, että riidanalainen päätös on kumottava niiltä osin, kuin sillä pienennetään kantajan 14.3.9 kohtaan (vuokrakulut) menoksi kirjaamia kustannuksia, jotka perustuivat SI-nimisen alihankkijayrityksen suorittamien irtaimiston ja kiinteistöjen vuokrauspalveluihin.

Oikeudenkäyntikulut

138 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Kuitenkin saman artiklan 3 kohdassa määrätään, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken, tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan, jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi.

139 Nyt esillä olevassa asiassa kantajan kumoamisvaatimukset on osittain hyväksytty ja kantaja on vaatinut komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut tässä asiassa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että erityisesti 26.4.1990 esitetyn saldon maksupyynnön ja vasta 30.11.1999 tehdyn riidanalaisen päätöksen välillä kuluneen pitkän ajan vuoksi asiassa on oikein päättää, että komission on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan ja että sen on korvattava yksi kolmasosa kantajan oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kumotaan 30 päivänä marraskuuta 1999 tehty komission päätös C(99) 3721, jolla pienennettiin Euroopan sosiaalirahastosta Associação Comercial de Aveirolle suunnitelmaan nro 891038/P 3 myönnetyn tuen määrää, siltä osin kuin siinä pienennetään 14.3.9 kohtaan (vuokrakulut) kirjattujen SI:n (Sistemas de Informação, Lda) laskuttamien suoritusten määrää.**

2) **Kanne hylätään muilta osin.**

3) **Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan ja se velvoitetaan korvaamaan yksi kolmasosa kantajan oikeudenkäyntikuluista.**

4) **Kantaja vastaa kahdesta kolmasosasta omia oikeudenkäyntikulujaan.**

Cooke García-Valdecasas Lindh

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä toukokuuta 2002.

H. Jung

kirjaaja

J. D. Cooke

viidennen jaoston puheenjohtaja